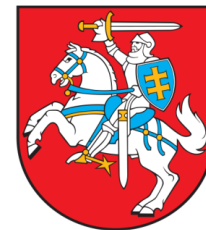

KONSULTACIJŲ REZULTATAS

Birželio 16 ir 21 d.

#SUSITARKIME

dėl atviros vyriausybės sampratos
ir principų

Lietuvos
Respublikos
Vyriausybės
kanceliarija

Kaip dirbome su renginių metu surinkta informacija?

- Visą informaciją grupavome pagal temą / prasmę, kas su kuo susiję;
- Radome daug vienodų žodžių ir terminų, tad analogišką informaciją šalinome, paliekant vieną įrašą;
- Prasme susijusias idėjas apjungėme, konstravome vientisą tekstą, palikdami pagrindinę mintį;
- Visiškai su klausimu nesusijusius pasisakymus ištrynėme arba perkėlėme prie idėjų;
- #DALYVIAI pažymėti turinio lapai yra mūsų bendrakūrybos rezultatas.

KAS YRA ATVIRA VALSTYBĖ?

#DALYVIAI

Atvira valstybė, kurioje viešasis sektorius:

- **INFORMAVIMAS** | Efektyviai komunikuoja, viešina visą su vykdoma veikla, planais ir valstybės finansais susijusią informaciją, praneša apie visus procesus ir kaip prie jų prisijungti, informaciją pateikia aiškiai, prieinamai ir patogiai, atveria visuomenei duomenis ir visada atsako į pateiktus klausimus.
- **KONSULTAVIMASIS** | Aktyviai organizuoja iš anksto strategiškai suplanuotas viešąsias konsultacijas įvairiais klausimais, parenkant tinkamiausius metodus, įtraukiant partnerius ir užtikrinant grįžtamąjį ryšį bei rezultatų panaudojimą po konsultacijos.
- **SPRENDIMAI** | Priima diskusijomis ir faktais pagrįstus, pamatuotus, visuomenės ir jos grupių poreikius atitinkančius sprendimus, procesą vykdant skaidriai ir prisiimant atsakomybę.
- **KULTŪRA** | Nuolat mokosi ir supranta, kokią vertę kuria atvirumas institucijoje, atvirai ir nebiurokратиškai bendrauja bei priima pasiūlymus, idėjas, kritiką, siekia rezultatų ir matuoja veiklos poveikį, atvirai bendrauja ir dalinasi informacija institucijos viduje ir tarp instituciniu lygmeniu.

KAS YRA ATVIRA VALSTYBĖ?

#DALYVIAI

Atvira valstybė, kurioje pilietinė visuomenė:

- **PILIEČIAI** | Yra pilietiška, organizuota, aktyviai dalyvauja NVO veikloje, praneša apie matomas problemas, žino apie dalyvavimo galimybes ir įsitraukia į sprendimų priėmimo procesus valstybėje ar savivaldybėse.
- **NVO** | Savanoriauja ir per nevyriausybinės organizacijos bendradarbiauja su institucijomis, teikia joms pasiūlymus, idėjas, projektus, gaudami atgalinį ryšį, palaikymą ir sąlygų įsitraukimui užtikrinimą.

Atvira valstybė, kurioje visi:

- **PASITIKĖJIMAS** | Pasitiki vieni kitais ir institucijomis, nuoširdžiai rūpinasi vieni kitais, kad ir kur bedirbtų, jaučia vienybę, turi lygias galimybes ir nėra skirstomi į grupes.
- **BENDRAVIMAS** | Atvirai kalba, atsakingai diskutuoja, vieni kitų klausosi, girdi ir reaguoja, bendrauja ir bendradarbiauja institucijose, organizacijose ir tarpsektoriniu lygmeniu.
- **VIZIJA** | Siejami bendros vizijos, bendrų tikslų, kuriuos visi žino ir supranta, mato jų prasmę ir deda pastangas dėl bendros gerovės.

KAS NĖRA ATVIRA VALSTYBĖ?

#DALYVIAI

- Kai priėmimo pas aukštą pareigūną ginamas viešas interesas, bet tai nėra matoma viešai ir skaidriai;
- Kai yra slepiamos problemos, nekviečia, užsidaro, nenori kalbėtis, dialogo nebuvimas ar stoka, neįtraukimas, siekis išvengti diskusijų;
- Korupcija;
- Nedemokratinė valstybė;
- Informacijos stoka – nei portaluose, nei paprašius neduoda, uždara laikoma informacija;
- Sprendimai – vienasmeniškai, naudingi tik tam tikrai grupei, neatsakingai priimami sprendimai, neatsižvelgiama į poreikius, priimami skuboti, nesuderinti su visuomene, neobjektyvūs sprendimai, nuleidžiami sprendimai iš viršaus, uždari sprendimai, tylus, neįdiskutuotų, neišsvarstytų sprendimų prastūmimas, derinamasi neatsakingai (duodama mažai laiko);
- Stengiamasi išvengti alternatyvų analizės ir paieškos;
- Piliečiai neturi galimybės rinktis, dalyvauti ir prisidėti prie savo aplinkai svarbių sprendimų;
- Biurokratinis požiūris ir elgesys;
- Trūksta atvirumo visuose (ar dalyje) lygiuose (nuo savivaldos iki valstybinio lygmens);
- Kai pačios institucijos konkuruoja tarpusavyje ir užsidaro viena nuo kitos;
- Gyventojų pasyvumas – visuomenė per mažai aktyvi, atsilieka;
- Kai negirdime NVO, piliečių, visuomenės; gali būti suteikta platforma kalbėti, reikšti savo mintis, tačiau nėra atvirumo be nesiklausymo.

PRINCIPAI

#VYRIAUSYBĖ
#OGP

ATVIRI DUOMENYS

ATSKAITOMYBĖ

DISKUSIJA IR ŽINIOMIS GRĮSTI
SPRENDIMAI

BENDRADARBIAVIMAS

INTERESŲ SUDERINIMAS

REPUTACIJOS STIPRINIMAS

ATVIRA VYRIAUSYBĖS KOMUNIKACIJA

SKAIDRUMAS

DALYVAVIMAS

SAŽININGUMAS

PRINCIPAI

#DALYVIAI

- Aiškumas (informacijos, komunikacijos)
- Atskaitomybė
- Bendradarbiavimas
- Informacijos valdymo patogumas (*user friendly*)
- Lankstumas (sąlygų įsitraukimui sudarymas, laiko lankstumas ir kt.)
- Atviri duomenys
- Pastovumas, tęstinumas ir ilgalaikiškumas
- Interesuotų grupių suderinimas
- Informacijos objektyvumas (išgirsta nuomonę patikrinti su kita puse)
- Reputacijos stiprinimas
- Grįžtamasis ryšys
- Visiems vienodos „žaidimo“ taisyklės
- Taisyklių laikymasis
- Tvarumas
- Geranoriškas požiūris
- Įtraukimas nuo pradžių
- Stebėseną, monitoringą
- Vieno langelio principas
- Atvira komunikacija
- Informacijos prieinamumas
- Įtraukimas, dalyvavimas

PRINCIPŲ TAIKYMAS

#DALYVIAI

BENDRADARBIAVIMAS

- Dalyvauti įvairiose iniciatyvose, projektuose ir kurti partnerystes;
- Viešasis sektorius turi suprantamai ir draugiškai pateikti informaciją;
- Pagalvoti apie „klientą“ ir jų poreikius, jiems pritaikyti paslaugas ir informacijos pateikimą;
- Verslas – mokslas – visuomenė → reikalinga trišalė partnerystė kiekvienoje srityje;
- Reikia, kad valstybės parama/finansavimas nebūtų tik pinigų davimas, o partnerystė;
- Pilnaverčiam bendradarbiavimui būtina atskaitomybė;
- Bendradarbiavimas turi būti viešas – viešinti partnerius, bendras veiklas, atsiskaityti skaidriai, kas bendrai nuveikta;
- Aktyvumas – bendrauti, kalbėti, nenumoti ranka į keliamus klausimus;
- Pagarbus bendravimas, nuolatinio ryšio palaikymas;
- Lygiateisiškumas tarp visų partnerių;
- Vienodas požiūris į visus potencialius partnerius, be stereotipų ir išankstinių nuostatų;
- Dalintis informacija aktyviai su tikslinėmis grupėmis įvairiais kanalais;
- Reikia teigiamai matyti partnerį, išsikelti bendrus lūkesčius, laiku informuoti apie galimybes įsitraukti.

PRINCIPŲ TAIKYMAS

#DALYVIAI

DISKUSIJA IR ŽINIOMIS GRĮSTI SPRENDIMAI

- Ugdyti nuo jaunystės: diskusijos universitete su studentais, simuliuojami sprendimai (sprendimų priėmimas grįstas duomenimis), mokyklose reiktų informacijos, kaip veikia valstybė: padaryti pristatymus mokyklose;
- Diskutuoti įvairiais būdais: diskusijos su bendruomene, apklausos NVO, pasiūlymai el.paštu sprendimams, piliečių asamblėja ir kt.;
- Įtraukti į diskusijas skirtingas suinteresuotas šalis, skirtingas nuomones atstovaujančius atstovus: bendruomenę, seniūnaičius, ekspertus, socialinius partnerius, NVO ir pasiruošti žmonių aktyvumui – gal skirti atskirą funkciją;
- Suprasti tikslinę auditoriją ir jau tikslingai organizuoti viešąsias konsultacijas;
- “Mamadienis” dalyvavimui sprendimų priėmime - tinkamų sąlygų sukūrimas, kad darbuotojai galėtų dalyvauti aktyviai, skirti laiką bendruomenei, valstybei;
- Diskusijos kultūros formavimas, kelti diskusijos kompetencijas (tiek NVO, tiek viešojo sektoriaus atstovams);
- Diskusija turi būti tikra ir interaktyvi (ne vienašališki pristatymai, ką kartais net konsultacija vadina);
- Duomenų analizė, analitinių gebėjimų stiprinimas ir naudojimas (duomenų analizė – racionalių sprendimų pagrindas);
- Komunikuojant sprendimus, turi būti pateikiami argumentai, kodėl jie priimti;
- Turi būti nuolatinis ryšys su partneriais, kurie svarbūs diskusijose, pagarba partneriams ir ekspertams (kviečiama iš anksto, įtraukiama į ankstyvą teisėkūros stadiją).

PRINCIPŲ TAIKYMAS

#DALYVIAI

ATVIRI DUOMENYS

- Teisės aktų sistemoje ir E. pilietyje pareikšti savo nuomonę, stebėti informaciją, teikti pasiūlymus;
- Domėtis tuo, kas mums svarbiausia, atverti / ieškoti tos srities duomenų;
- Remtis akademikais ir jų įžvalgomis;
- Atvirų duomenų supratimas – šviesti, kas tai, kaip duomenimis naudotis;
- Duomenų analitikų parengimas ir įjungimas;
- Atvirų duomenų portalas, nukreipiantis į konkrečius duomenų failus, Lietuvoje jau yra: <https://data.gov.lt/>;
- Atverti duomenis visuomenei patogiais / teisingais formatais (kad būtų lengva naudotis, mašininio nuskaitymo formatai).

IDĖJOS IR GERIEJI PAVYZDŽIAI

#DALYVIAI

- Austrijos valstybės tarnautojai viešina darbotvarkes, kad NVO ir bendruomenė žinotų, kada kokiais klausimais gali prisijungti/patarti.
- Pasikeisti trumpam laikui verslo ir viešojo sektoriaus darbuotojams: pvz. trūksta vadybinių įgūdžių, požiūrio į gyventoją kaip į klientą.
- Svarbu ne kurti naujas tvarkas, bet pradėti nuo žmogaus, jį mokyti esminių principų laikytis, kurioje srityje jis beveiktų, per įvairias jo veiklas tai ir pasireikš – moralinių principų ir asmenybės ugdymas: noras, galėjimas, žinojimas, kaip dalyvauti.
- Vadovų vaidmuo, pagarba, tolerancija. Vadovai – turėtų dalyvauti diskusijose su gyventojais, nes specialistai neturi galutinio žodžio.
- Iš institucijos pusės – reikia geresnio filtravimo, kokios užklausos yra gaunamos, susikalibruoti, kaip yra elgiamasi tam tikrais atvejais.
- Neužsisukti pirmame atvirumo lygyje – informavime, dėti daugiau pastangų dėl įtraukimo, dalyvavimo, dialogo.
- Valdybos / vadovybės posėdžiuose visada palikti vieną laisvą kėdę, apie tai informuoti visus narius / darbuotojus, kad bet kuri galėtų prisijungti.

RAKTINIAI ŽODŽIAI

#DALYVIAI

- Atvirumas – 32 k.
- Informacija (-avimas) – 27 k.
- Sprendimai – 27 k.
- Duomenys – 22 k.
- Viešas (-inimas) – 21 k.
- Bendravimas (-darbiavimas) – 14 k. + partnerystė – 11 k.
- Diskusija – 13 k.
- Įtraukimas – 12 k.
- Aiškumas – 12 k.
- Žmogus – 11 k.
- Pilietis – 10 k.

Kiek kartų
kokie žodžiai buvo
užfiksuoti
išsamiam
renginio turinio
dokumente

#BENDRADARBIUKIME

Atviros Vyriausybės tinklas

Aktyvių piliečių bendruomenė, kuri skatina atvirumo iniciatyvas visoje Lietuvoje

www.epilietis.lrv.lt

Sekite viešąsias konsultacijas, įsitraukite į sprendimų priėmimą, siūlykite savo idėjas

Piliečių ministerija

Facebook ir *Instagram* paskyrose domėkitės atvirumo temomis ir naujienomis

Turite klausimų?

Marija Šaraitė

marija.saraite@lrv.lt

+370 706 63735, +370 668 42721

Lietuvos
Respublikos
Vyriausybės
kanceliarija

Atviros Vyriausybės
grupė